

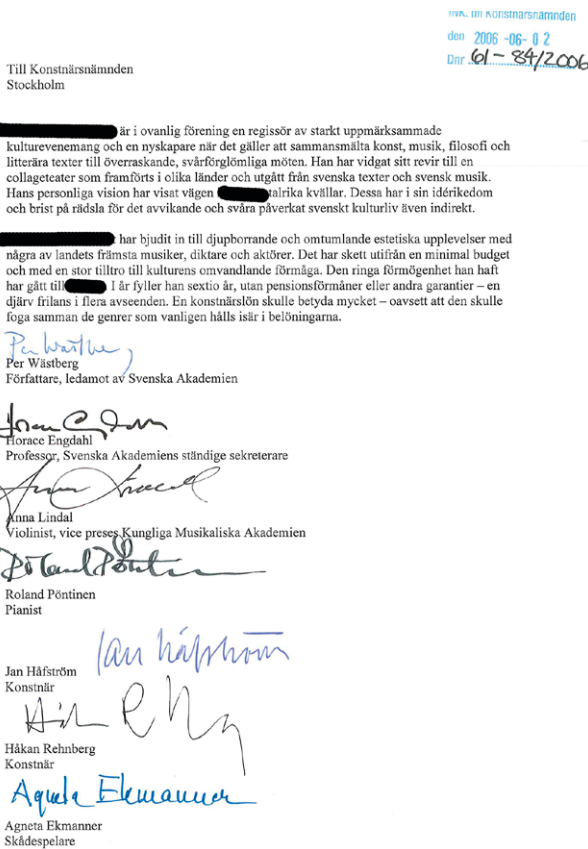
Nyheter

DN granskar. Svenska Akademien och Kulturprofilen

Horace Engdahl.

Foto: Anette Nantell

Ville att Kulturprofilen skulle få livstidslön

Som Svenska Akademiens dåvarande ständige sekreterare skrev Horace Engdahl tillsammans med ledamoten Per Wästberg under en begäran om att den så kallade Kulturprofilen skulle få statlig inkomstgaranti på livstid.

Hugo Lindkvist, text
Björn af Kleen, text
Matilda Gustavsson, text

● Sju framstående svenska kulturpersonligheter har undertecknat brevet, som den 2 juni 2006 inkom till Konstnärsnämnden. Nämnden beslutar om de statliga inkomstgarantierna för konstnärer, även kallad konstnärslön.

Nio år hade då gått sedan anklagelserna om sexuella trakasserier mot Kulturprofilen blev kända för Svenska Akademiens ledning, efter att flera kvinnor larmat i Expressen.

I brevet till Konstnärsnämnden skriver Horace Engdahl och de övriga undertecknarna att Kulturprofilen "är i ovanlig förening en regissör av starkt uppmärksammade kulturevenemang och en nyskapare när det gäller att sammansmälta konst, musik, filosofi och litterära texter till överraskande, svårförglömliga möten".

Engdahl med flera skriver vidare att Kulturprofilens "ringa förmögenhet" gått till hans verksamhet, här kallad Klubben. De rekomen-

derar Konstnärsnämnden att ge Kulturprofilen en statlig inkomstgaranti till konstnärer eftersom den skulle "betyda mycket – oavsett att den skulle foga samman de genrer som vanligen hålls isär i bedömingarna".

Horace Engdahl skriver under i egenskap av ständig sekreterare i Svenska Akademien och Per Wästberg som ledamot. Brevet har också undertecknats av violinisten Anna Lindal, som då var vice preses i Kungliga Musikaliska Akademien, pianisten Roland Pöntinen, som sedan år 1990 varit ansvarig för Klubbens musikprogram, konstnärerna Jan Håfström och Håkan Rehnberg samt skådespelaren Agneta Ekman.

Trots rekommendationen beviljades Kulturprofilen aldrig inkomstgaranti för konstnärer. Systemet avvecklades också fyra år senare efter ett riksdagsbeslut men de som sedan tidigare hade en garanti fick behålla den.

Horace Engdahl var vid den berörda tidpunkten inte bara Akademiens ständige sekreterare, utan också mycket nära vän med Kulturprofilen. I en intervju med DN i mars 2016 lyfte Engdahl fram Kulturprofilen som livsstilsförebild.

– Han lever det goda livet, han är nästan ensam om det, den ende som har förstånd, han borde göra om Klubben till en stilskola för unga män: bli inte hipsters, bli gentlemen!

Under intervjun berättade Engdahl att han grips av en känsla av "mänsklig värdighet" när han besöker Klubben. Han deltog också vid ceremonin när Alice Bah Kuhnke dekorerade Kulturprofilen med en kunglig orden.

I ett mejl till DN skriver Horace Engdahl: "Jag har ingen annan kommentar än den ganska självklara, att jag (och många) tyckte att han var värd det som skapare av och mångårig ledare för kulturplatsen Klubben."

Per Wästberg har vid minst tre tillfällen föreslagit att Kulturprofilen ska tilldelas en kunglig orden. I en intervju med DN förra veckan sade Wästberg att han inte hade en nära vänskapsrelation med profilen, utan menade att han skrivit nomineringarna eftersom han uppskattade Kulturprofilens arbete med Klubben.

Wästberg berättade att han 1997 fått kännedom om anklagelserna mot Kulturprofilen men menade att han personligen inte tagit del av vittnesmålen och att en annan akademiledamot försvarade profilen till "the bitter end". Han syftade då inte på Horace Engdahl.

–Jag kan bara nu, i efterklokhetens efterhand, beklaga i högsta grad allting, därför det som han har

gjort är för mig obegripligt, förfärande och oförlåtligt, sade Wästberg till DN.

Efter intervjun med DN har Wästberg "fått skäll" för sina uttalanden, berättar han för Expressen, och hänvisar alla uttalanden till ständiga sekreteraren Sara Danius.

–Sedan dess har hon ytterligare understrukt att eftersom den här saken nu är under juridisk utredning av advokatbyrån Hammar-skiöld & Co, som antas dröja ett par månader minst, så får ingen i Akademien yttra sig, säger Wästberg till Expressen.

Roland Pöntinen uppger att han inte har några minnen av att ha signerat rekommendationsbrevet.

–Men det kan vara så att han – Kulturprofilen – bad om att få min namnteckning. Han initierade det säkert själv. Han har alltid klagat över sin dåliga ekonomi, över att ingen ger hans verksamhet stöd, vilket i ljuset av alla inflöden som nu framkommit gör en förvånad.

Du ansvarar för Klubbens musikprogram i över tjugo år.

– Ja, men jag hade ingen som helst insyn i ekonomin. Om jag frågade om sådant – och efterlyste större transparens – kunde jag bemötas med ilska, säger Roland Pöntinen.

DN har sökt Per Wästberg för en kommentar till rekommendationsbrevet.

hugo.lindkvist@dn.se
bjorn.afkleen@dn.se
matilda.gustavsson@dn.se

Ny undersökning.

Svenskarna lägger alltmer pengar på medier.

Hushållens medieutgifter växer snabbt

Det genomsnittliga hushållet spenderar nu 20 000 kronor årligen på medieabonnemang av olika slag. Digitala prenumerationer på morgontidningar har ökat med 260 procent på tre år.

Sverker Lenas
sverker.lenas@dn.se

● Medieutgifterna tar en allt större plats i hushållens budget. En ny undersökning från Institutet för reklam- och mediestatistik (IRM) visar att hushållens totala medieutgifter har ökat med över 20 procent på tre år – från 16 854 kronor per år 2014 till 20 469 kronor 2017.

Ökningen för strömmade abonnemang på framför allt film och tv samt musik beskrivs som explosionsartad. De har ökat med över 400 procent sedan den senaste undersökningen för tre år sedan. Därefter är det nedladdade tv-spel och digitala prenumerationer på morgontidningar som har ökat mest, med drygt 260 procent vardera.

–Det var överraskande att ökningen för medieutgifterna är så stor. Vår konsumtion av media blir alltmer digital. Den digitala mediekonsumtionen ökar från fortfarande ganska låga nivåer, men de digitala strömningstjänsterna kommer sannolikt att fortsätta växa framöver, säger Tobias Egge, chefsanalytiker på IRM.

Mätt i pengar är det mobilabonnemang, internetabonnemang samt radio- och tv-avgiften som upptar störst andel av hushållens medieutgifter. Utgifterna för mobilabonnemang har ökat med över 9 procent årligen sedan 2011.

I dag har omkring 40 procent av hushållen Netflix. Strömningstjänster som Storytel och Bookbeat för ljudböcker har vuxit i betydelse sedan den senaste mätningen, men samtidigt är nedgången för icke digitala tjänster mindre än ökningen för de digitala.

–Den totala kakan i termer av pengar växer. De sammanlagda medieutgifterna är nu större än vad hushållen lägger på kläder och skor tillsammans, säger Magnus Anshelm, vd på MMS.

Svenskar i åldern 35–54 år spenderar mest på mediekonsumtion och utgiftsnivåerna är också märkbart större i tjänstemanna- och företagshem. Däremot visar undersökningen inget samband mellan utbildningsnivå och mediekonsumtion.

Foto: Marcus Dahlberg/TT